

Magdalena Śliwińska¹

WĄTPLIWOŚCI WOKÓŁ PROJEKTU USTAWY O SYSTEMIE INFORMACJI FINANSOWEJ. PRÓBA OCENY PROPONOWANYCH ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH W KONTEKŚCIE RACHUNKÓW PROWADZONYCH PRZEZ BANKI DLA INNYCH BANKÓW

ABSTRACT

**Uncertainties arising from the proposed act on the Financial Information System.
An attempt to assess proposed legal regulations in the context of accounts held
by banks for other banks**

The article is an analysis of the most significant issues related to the proposed act on the Financial Information System, which is currently undergoing legislative work to implement EU law into the Polish legal system, covering regulations aimed at ensuring the prevention of the use of the financial system for money laundering and terrorist financing, as set out in Directive 2018/843. Their objective is to establish centralized, automatic mechanisms (in all European Union Member States), such as registers or a search system, which are meant to enable the collection of relevant information on the identity of the holders of bank and payment accounts as well as safe deposit boxes, their representative holders and ultimate beneficial owners, taking

¹ Radca prawny, pracuje dla Kancelarii Radców Prawnych A. Pieścik, W. Pietrzykowski, W. Wolniewicz sp.k. z siedzibą w Poznaniu, współautorka i autorka publikacji na temat prawa bankowego, prowadzi szkolenia z zakresu prawa bankowego, cywilnego i procedury cywilnej.

into consideration the need to maintain the full confidentiality of the information obtained. As Member States are to determine the information that is useful and proportionate to collect in order to achieve the objective of minimizing the risks of money laundering and terrorist financing by enabling meaningful identification of ultimate beneficial owners of money transfers, whilst taking into account existing legal systems and practices, the article also attempts to assess the proposed legal regulations in the context of accounts held by banks for other banks.

Keywords: Financial Information System, bank, banking secrecy, account, safe deposit box, Head of the National Revenue Administration, clearing house IT system (STIR)

Słowa kluczowe: System Informacji Finansowej, bank, tajemnica bankowa, rachunek, skrytka depozytowa, Szef Krajowej Administracji Skarbowej, System Teleinformatyczny Izby Rozliczeniowej, STIR

I. Wprowadzenie

Trwają prace legislacyjne dotyczące opublikowanego na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej w celu realizacji obowiązku implementacji prawa unijnego do polskiego porządku prawnego, obejmującego regulacje służące zapobieganiu wykorzystywania systemu finansowego do prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu². Proponowane przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej rozwiązanie wywołuje jednak szereg wątpliwości dotyczących przede wszystkim zakresu informacji, które będą przekazywane do Systemu Informacji Finansowej przez instytucje do tego zobowiązane, do których zaliczono w szczególności banki. Pomimo że chronione są one, w kontekście banków, tajemnicą bankową, w projekcie zakreśla się bardzo szeroko ramy informacji udostępnianych przez bank w ramach realizacji obowiązku przekazywania danych do Systemu Informacji Finansowej. Należałoby zatem rozważyć, czy zakres informacji, które będą gromadzone w planowanym systemie, jest uzasadniony w kontekście celów realizowanych przez projektowaną ustawę. Kwestia ta, biorąc pod uwagę proponowane w projekcie rozwiązanie, stanowi zagadnienie bardzo szerokie. W związku z tym analiza ograniczona zostanie do rachunków prowadzonych przez banki dla innych banków.

II. Cel projektu ustawy

Zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w ramach Unii Europejskiej wynikają przede wszystkim z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej

² Projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej dostępny na stronie Rządowego Centrum Legislacji – https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12341005/katalog/12744273#127_44273 (wnioskodawca Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, druk nr UC66) [dostęp: 14 lutego 2022 r.].

rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (określanej jako dyrektywa 2015/849 lub 4AMLD)³.

W dniu 19 czerwca 2018 r. w Dzienniku Urzędowym UE opublikowana została dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE (określana jako dyrektywa 2018/843 lub 5AMLD)⁴. Nowelizacja dyrektywy 2015/849 była wynikiem analizy działań podjętych w celu sfinansowania zamachów terrorystycznych, które miały miejsce we Francji oraz Belgii, a także ujawnienia informacji zawartych w tzw. dokumentach panamskich, wskazujących na niedoskonałości światowego systemu finansowego. Komisja Europejska w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z 2 lutego 2016 r. w sprawie planu działania na rzecz skutecznego zwalczania finansowania terroryzmu zobowiązała się do wystąpienia z inicjatywą nowelizacji 4AMLD w celu wypracowania rozwiązań na rzecz poprawy zwalczania finansowania terroryzmu poprzez zapewnienie skutecznego funkcjonowania organom odpowiedzialnym za wykrywanie środków finansowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub służących finansowaniu działalności terrorystycznej, polegających na ułatwieniu dostępu do informacji o tożsamości posiadaczy rachunków bankowych, rachunków płatniczych oraz skrytek depozytowych, a także ich pełnomocników oraz ich beneficjentów rzeczywistych, a tym samym zwiększeniu transparentności tych danych⁵.

Rozwiązanie zawarte w dyrektywie 2018/843 polega na ustanowieniu we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej scentralizowanych, automatycznych mechanizmów, takich jak rejestry lub systemy wyszukiwania danych, które mają umożliwić uzyskanie w odpowiednim czasie informacji o tożsamości posiadaczy rachunków bankowych i płatniczych oraz skrytek depozytowych, ich posiadaczy będących pełnomocnikami oraz ich beneficjentów rzeczywistych. Jednocześnie państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązane są zapewnić zachowanie pełnej poufności pozyskiwanych informacji z uwagi na konieczność ochrony prawa do prywatności oraz przechowywać tylko i wyłącznie takie dane, które są niezbędne do prowadzenia postępowań w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, tj. minimalną ilość danych niezbędnych w tym zakresie. Jednocześnie, co należy podkreślić, do państw członkowskich należy określenie informacji, których gromadzenie jest przydatne i, co istotne, proporcjonalne w osiągnięciu celu, jakim jest ograniczanie zagrożeń związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu poprzez umożliwienie miarodajnej identyfikacji beneficjentów rzeczywistych przepływów pieniężnych, przy

³ Dz.Urz. UE L 141 z 5 czerwca 2015 r., s. 73; Dz.Urz. UE L 156 z 19 czerwca 2018 r., s. 43 oraz Dz.Urz. UE L 334 z 27 grudnia 2019 r., s. 155.

⁴ Dz.Urz. L 156 z 19 czerwca 2018 r., s. 43.

⁵ Z uzasadnienia projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej, dostępnego na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12341005/12744273/12744274/dokument477668.pdf> [dostęp: 14 lutego 2022 r.].

uwzględnieniu istniejących systemów i tradycji prawnych. Dostęp zaś do tych mechanizmów powinien być udzielany na zasadzie wiedzy koniecznej⁶.

Obecnie brak w obowiązujących przepisach prawa rozwiązania, które umożliwiłoby organom odpowiedzialnym za wykrywanie środków finansowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub służących finansowaniu działalności terrorystycznej uzyskiwanie, za pomocą scentralizowanych i automatycznych mechanizmów, informacji o rachunkach bankowych, rachunkach płatniczych lub skrytkach depozytowych, a także ich pełnomocnikach oraz ich beneficjentach rzeczywistych. W tym stanie rzeczy opracowany został przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej.

W związku z wymogami wynikającymi z unijnej dyrektywy w art. 2 ust. 2 omawianego projektu przyjęto, że System Informacji Finansowej ma być prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego, stanowiącego rodzaj rejestru. Organem właściwym w sprawach tego systemu oraz administratorem danych w nim zgromadzonych będzie Szef Krajowej Administracji Skarbowej jako organ posiadający środki przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych. Szef Krajowej Administracji Skarbowej wykonywał będzie zadania wynikające z projektowanej ustawy za pośrednictwem funkcjonującego już Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR).

Zgodnie z treścią art. 13 ust. 1 projektowanej ustawy instytucja zobowiązana, którą w myśl art. 3 pkt 1 lit. a projektu będzie w szczególności bank krajowy czy oddział banku zagranicznego, a także Narodowy Bank Polski⁷, musi przekazywać informacje o rachunku do Systemu Informacji Finansowej za pośrednictwem Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR). Przekazane informacje o rachunku, zgromadzone w Systemie Informacji Finansowej, zgodnie z art. 18 projektowanej ustawy mają być niezwłocznie w całości przekazywane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej.

6 Opinia Rady Legislacyjnej z 22 stycznia 2021 r. o projekcie ustawy o Systemie Informacji Finansowej (opracowana na podstawie projektu opinii przygotowanego przez prof. dra hab. Antoniego Hanusza), <https://www.gov.pl/web/radalegislacyjna/opinia-z-22-stycznia-2021-r-o-projekcie-ustawy-o-systemie-informacji-finansowej> [dostęp: 21 marca 2022 r.].

7 Według art. 3 ust. 1 pkt a określenie „instytucja zobowiązana” oznacza „oddział instytucji kredytowej, bank krajowy, oddział banku zagranicznego w rozumieniu ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896); b) spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, o których mowa w ustawie z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1643 i 1639); c) krajową instytucję płatniczą, małą instytucję płatniczą, krajową instytucję pieniądza elektronicznego, oddział unijnej instytucji płatniczej, oddział unijnej instytucji pieniądza elektronicznego, oddział zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2020 r. poz. 794 i 1639) oraz organ administracji publicznej, jeżeli świadczy on usługi płatnicze; d) firmę inwestycyjną i bank powierniczy, o których mowa w ustawie z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, 284 i 568); e) Narodowy Bank Polski – w zakresie, w jakim prowadzi rachunki bankowe innych osób prawnych, za zgodą Prezesa NBP, o której mowa w art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2020 r. poz. 2027); f) przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292, 1495 oraz z 2020 r. poz. 424 i 1086) w zakresie, w jakim prowadzi działalność polegającą na udostępnianiu skrytek sejfowych, oraz oddział przedsiębiorcy zagranicznego prowadzący taką działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”.

Z uzasadnienia projektu ustawy wynika jasno, że celem projektowanej regulacji nie jest istotna zmiana dotychczasowych przepisów, określających zakres uprawnień przysługujących organom publicznym w tym obszarze, ani zmiana zakresu tajemnic obowiązujących podmioty, na których ciążył będzie obowiązek przekazywania informacji, w tym tajemnicy bankowej. Projektowany System Informacji Finansowej ma bowiem umożliwić jedynie – w określonych przypadkach – sprawne zlokalizowanie rachunku lub innego produktu, służącego gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych, należącego do danego podmiotu, bez możliwości uzyskania informacji o znajdujących się na nim aktywach czy dokonywanych w oparciu o niego transakcjach. Nie jest zatem celem tworzonego rozwiązania gromadzenie informacji o dokonywanych transakcjach finansowych, wysokości środków zgromadzonych na rachunkach czy w ramach innych produktów. Uzyskanie tego rodzaju informacji, tak jak dotychczas, wymagało będzie wystąpienia przez określony organ do podmiotu, z którego usług korzysta dany podmiot prawa. System Informacji Finansowej umożliwiać ma wyłącznie sprawne zlokalizowanie rachunku lub innego produktu służącego gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych, należącego do danego podmiotu prawa.

W ustawie z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe⁸ zmieniona zostanie treść art. 105 ust. 1 pkt 1f, który otrzyma brzmienie: „1f) Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej oraz izbie rozliczeniowej, o której mowa w art. 67, w zakresie niezbędnym do wykonywania odpowiednio zadań i obowiązków, o których mowa w: a) dziale IIIB ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa; b) projekcie ustawy o Systemie Informacji Finansowej, w celu nałożenia na bank obowiązku udzielania informacji stanowiących tajemnicę bankową na zasadach określonych w projektowanej ustawie o Systemie Informacji Finansowej. Wbrew temu, co wynika z uzasadnienia do projektu tej ustawy, zmiana w zakresie ochrony danych objętych tajemnicą bankową będzie jednak istotna. Banki, a także inne instytucje, które udostępniają produkty i usługi umożliwiające gromadzenie, przechowywanie i inwestowanie środków finansowych, zostaną zobowiązane do przekazywania do Systemu Informacji Finansowej informacji o rachunkach w rozumieniu art. 3 pkt 8 projektu ustawy oraz o umowach o udostępnienie skrytki sejfowej bądź o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych, do których, zgodnie z art. 4 projektu, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące rachunków⁹. W art. 11 projektu ustawy wskazano przesłanki, których wypełnienie będzie wiązało się z koniecznością przekazania informacji o rachunku do Systemu Informacji Finansowej,

⁸ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2439 ze zm.

⁹ Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem przepisy ustawy dotyczące rachunków stosuje się odpowiednio do umowy: 1) o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych, z wyłączeniem umów zawieranych z jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305, 1236 i 1535), przedsiębiorstwem państwowym albo spółką z większościovym udziałem Skarbu Państwa, jednostką samorządu terytorialnego lub związkiem jednostek samorządu terytorialnego, 2) o udostępnienie skrytki sejfowej – jeżeli czynności te są wykonywane przez banki; 3) o udostępnienie skrytki sejfowej przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162) w zakresie, w jakim prowadzi działalność polegającą na udostępnianiu skrytek sejfowych, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 19c ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2021 r. poz. 1132 ze zm.).

określenie natomiast, co należy rozumieć przez pojęcie informacji o rachunku, a zatem odpowiednio i o umowie o udostępnienie skrytki sejfowej bądź o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych, znajduje się w art. 12 projektu.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o Systemie Informacji Finansowej prowadzić będzie do zebrania pełnej informacji o rachunkach i umowach o udostępnienie skrytki sejfowej bądź o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych, dotyczących danego podmiotu, w ramach Systemu Informacji Finansowej. Rozwiązanie to pozwoli na uzyskiwanie informacji o tożsamości posiadaczy rachunków bankowych i płatniczych oraz wskazanych wyżej umów, ich posiadaczy będących pełnomocnikami oraz ich beneficjentów rzeczywistych. Mimo zatem, że baza danych powstała w ramach tego systemu nie będzie zawierać informacji o dokonywanych transakcjach finansowych oraz aktywach zgromadzonych przez podmioty korzystające z usług podmiotów zobowiązanych, istnienie narzędzia umożliwiającego łatwe i sprawne pozyskiwanie zgromadzonych w nim informacji, a także zakres przekazywanych informacji i możliwość wykorzystywania zgromadzonych w systemie danych, przez uprawnione do tego podmioty, uzasadnia twierdzenie, iż projektowane rozwiązanie stanowi istotną zmianę w zakresie tajemnicy bankowej, prowadząc do jej znaczącego ograniczenia, a w konsekwencji wywiera istotny wpływ na konstytucyjne prawo do prywatności¹⁰.

W przypadku każdego z rachunków podlegających obowiązkowi raportowania do Systemu Informacji Finansowej, co dotyczy odpowiednio każdej z umów o udostępnienie skrytki sejfowej bądź o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych w rozumieniu art. 4 projektowanej ustawy, instytucja zobowiązana ma obowiązek przekazywać informacje w przypadku otwarcia rachunku, zmiany informacji o rachunku

¹⁰ Nadmienić należy, że do funkcjonującego od stycznia 2018 r. Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR), mającego na celu, zgodnie z przepisami ordynacji podatkowej, przeciwdziałanie wykorzystaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych, banki oraz SKOK-i przekazują już elektronicznie, każdego dnia robocznego, szczegółowe informacje o rachunkach podmiotów kwalifikowanych, przez które rozumie się osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, osobę fizyczną prowadzącą działalność zarobkową na własny rachunek, która nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu prawa przedsiębiorców, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, w zakresie, w jakim są to rachunki stanowiące: rachunek rozliczeniowy, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, podmiotu kwalifikowanego, rachunek lokaty terminowej podmiotu kwalifikowanego, rachunek członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej będącego podmiotem kwalifikowanym oraz rachunek VAT w rozumieniu art. 2 pkt 37 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług prowadzony dla rachunku podmiotu kwalifikowanego. Informacje te obejmują w szczególności dane o otwarciu lub zamknięciu rachunków, ich saldzie, dokonanych transakcjach, ale także np. dane pełnomocnika do rachunku. Przekazywane są również informacje o rachunkach oszczędnościowych i rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych prowadzonych dla osób fizycznych przez banki oraz informacje o rachunkach członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, niebędących rachunkami podmiotów kwalifikowanych, jednak obejmują one wyłącznie numery tych rachunków w formacie Numeru Rachunku Bankowego, daty ich otwarcia i zamknięcia oraz kody walut tych rachunków. Podstawą do ujawniania przez banki informacji chronionych tajemnicą bankową jest art. 105 ust. 1 pkt 1f, zgodnie z którym, w jego obecnym brzmieniu, bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej oraz izbie rozliczeniowej, o której mowa w art. 67, w zakresie niezbędnym do wykonywania odpowiednio zadań i obowiązków, o których mowa w dziale IIIB ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Szerzej na temat STIR: M. Gogol, *STIR – nowe narzędzie do walki z wyłudzeniem VAT*, MOPOD 2019, nr 5, s. 20.

przekazanych do systemu, zamknięcia rachunku. Informacje te, niezależnie od rodzaju rachunku, powinny zawierać dane wymienione w art. 12 projektu ustawy, a zatem w szczególności numer rachunku oznaczony identyfikatorem Międzynarodowego Numeru Rachunku Bankowego (IBAN) albo numer rachunku unikalny w ramach instytucji zobowiązanej w przypadku rachunków nieoznaczonych IBAN; dane identyfikacyjne posiadacza rachunku; dane identyfikacyjne beneficjenta rzeczywistego posiadacza rachunku – w przypadku informacji o rachunkach przekazywanych przez instytucje zobowiązane, będące instytucjami obowiązanyymi zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu; dane identyfikacyjne pełnomocnika do rachunku; dane identyfikacyjne innej niż posiadacz rachunku lub pełnomocnik do rachunku osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, wskazanej w treści umowy rachunku, która zgodnie z postanowieniami takiej umowy jest uprawniona do otrzymania wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku; datę otwarcia rachunku; datę końcową obowiązywania umowy, datę zamknięcia rachunku i szereg innych danych wskazanych w tym przepisie.

Informacje zgromadzone w Systemie Informacji Finansowej będą wykorzystywane na potrzeby realizacji zadań ustawowych sądów, prokuratury, właściwych służb – Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz Krajowej Administracji Skarbowej¹¹.

W uzasadnieniu do projektu ustawy podkreśla się, że stworzenie Systemu Informacji Finansowej w zakładanym w niej kształcie wynika z konieczności implementacji do prawa polskiego przepisów Unii Europejskiej, a zatem wypełnia międzynarodowe zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej. Zakres i cel uzyskiwania i wykorzystywania informacji określonych w ustawie ocenia się zatem jako niezbędne w demokratycznym państwie prawnym w kontekście art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, a przez to nienaruszające prawa do ochrony prawnej życia prywatnego gwarantowanego w art. 47 Konstytucji RP.

Mimo tak sformułowanego uzasadnienia projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej i niebudzących jakichkolwiek wątpliwości co do swej zasadności działań mających na celu stworzenie narzędzia realizującego obowiązek implementacji prawa unijnego do polskiego porządku prawnego, obejmującego regulacje służące zapobieganiu wykorzystywania systemu finansowego do prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, treść projektowanych rozwiązań wywołuje uzasadnione wątpliwości. Nie sposób przedstawić ich wszystkich w ramach niniejszego artykułu. W związku z tym w dalszej części przedstawiona zostanie problematyka rachunków prowadzonych przez banki dla innych banków, albowiem wywołuje ona wiele kontrowersji. Jednocześnie wskazać należy, że nie była ona do chwili obecnej omawiana w doktrynie prawa¹².

11 Szerzej na temat korzystania z bazy Systemu Informacji Finansowej: P. Szymanek, *Wpływ utworzenia Systemu Informacji Finansowej (SInF) na zwiększenie nadzoru nad płatnikami*, PP 2021, nr 9, s. 28–33.

12 Wypowiedzi, które pojawiają się w literaturze, a zwłaszcza w prasie, dotyczą przede wszystkim tego, komu i do czego będą miały służyć informacje z Systemu Informacji Finansowej, nie zaś analizy

III. Rachunki prowadzone przez banki dla innych banków w kontekście projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej

W projektowanej ustawie o Systemie Informacji Finansowej nie wprowadzono wyłączenia przewidzianego w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa¹³, w ramach regulacji dotyczącej przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych, obejmującej przekazywanie danych i informacji z systemu teleinformatycznego banku do STIR (Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej), zgodnie z którym wyłączone spod tej regulacji zostały rachunki podmiotów kwalifikowanych prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, a także rachunki banków spółdzielczych prowadzonych przez bank zrzeszający w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających¹⁴ oraz rachunki banków prowadzonych przez inne banki. Wyłączenie rachunków prowadzonych dla tych podmiotów spod regulacji wprowadzonej w ordynacji podatkowej podyktowane zostało stosunkowo niskim ryzykiem wykorzystywania działalności NBP bądź banków prowadzących rachunki dla innych banków do wyłudzeń skarbowych¹⁵.

Z treści projektowanej ustawy wynika jedynie, że instytucja zobowiązana, jaką jest Narodowy Bank Polski, ma obowiązek przekazywać informacje o rachunku do Systemu Informacji Finansowej wyłącznie w takim zakresie, w jakim prowadzi rachunki bankowe innych osób prawnych, za zgodą Prezesa NBP, o której mowa w art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim¹⁶.

W związku z powyższym, dokonując wykładni językowej przepisów projektowanej ustawy o Systemie Informacji Finansowej, należy przyjąć, że nie będzie podlegać obowiązkowi wynikającym z tej ustawy Narodowy Bank Polski w zakresie, w jakim prowadzi, zgodnie z art. 51 ustawy o NBP, rachunki banków, budżetu państwa, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. W przypadku banków będą to rachunki, których otwarcie i prowadzenie wynika z odrębnych przepisów prawa, tj. rachunki, na których utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, rachunki, na których zdeponowane są aktywa stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych, a także wszelkie inne rachunki służące deponowaniu bankowych aktywów (rachunki bieżące w złotych, rachunki lokat terminowych w złotych, rachunki bankowe w euro). Takie wyłączenie nie zostało jednak przewidziane w przypadku żadnych innych banków.

W konsekwencji wskazać należy na problemy, jakie wynikną ze stosowania ustawy w proponowanym kształcie.

---

przyjętych rozwiązań w zakresie produktów objętych obowiązkiem raportowania oraz zakresu informacji przekazywanych do systemu. Wskazać należy w szczególności na stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców opublikowane na <https://zpp.net.pl/komentarz-zpp-ws-systemu-informacji-finansowej/> [dostęp: 21 marca 2022 r.).

13 T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.

14 T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 456 ze zm.

15 K. Teszner [w:] *Ordynacja podatkowa. Komentarz aktualizowany*, red. L. Etel, LEX 2021.

16 T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2027 ze zm.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 3 ustawy z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających bank zrzeszający wykonuje następujące czynności obejmujące prowadzenie rachunków bieżących zrzeszonych banków spółdzielczych, na których zrzeszone banki spółdzielcze utrzymują rezerwy obowiązkowe oraz przeprowadzają za ich pośrednictwem rozliczenia pieniężne tych banków, a także prowadzenie wyodrębnionego rachunku, na którym deponowane są aktywa banków spółdzielczych, stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych.

Powołany przepis prawa ustanawia przymus posiadania przez banki spółdzielcze rachunku bankowego w banku zrzeszającym i utrzymywania na nim określonych środków pieniężnych (art. 19 ust. 2 pkt 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających), a w szczególności rezerwy obowiązkowej oraz środków stanowiących pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych.

Potwierdza to także art. 38 ust. 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o NBP, stanowiąc, że „banki spółdzielcze utrzymują rezerwy obowiązkowe w banku zrzeszającym, z którym są zrzeszone. Bank zrzeszający utrzymuje rezerwę obowiązkową zrzeszonych banków spółdzielczych na swoim rachunku w Narodowym Banku Polskim w kwocie odpowiadającej rezerwom obowiązkowym zrzeszonych w nim banków i własnym rezerwom obowiązkowym”. Banki spółdzielcze muszą zatem prowadzić w banku zrzeszającym rachunek rezerw obowiązkowych. Bank zrzeszający przechowuje środki rezerw obowiązkowych własnych i banków zrzeszonych na rachunku w NBP.

Z kolei w przypadku środków stanowiących pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych wynika to także z art. 369 ust. 8 ustawy z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji¹⁷, który stanowi, że „banki spółdzielcze zrzeszone z bankami zrzeszającymi są obowiązane deponować aktywa stanowiące pokrycie funduszy ochrony środków gwarantowanych zrzeszenia na wyodrębnionym rachunku w banku zrzeszającym”. Tym samym banki spółdzielcze mają obowiązek deponowania aktywów stanowiących pokrycie funduszy ochrony środków gwarantowanych zrzeszenia na wyodrębnionym rachunku w banku zrzeszającym, w celu wypełnienia zobowiązania do tworzenia funduszu ochrony środków gwarantowanych na zaspokojenie roszczeń deponentów w przypadku spełnienia warunków gwarancji przez którykolwiek podmiot objęty tym systemem oraz zobowiązania do wnoszenia opłaty rocznej na rzecz BFG.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, tj. obowiązek posiadania rachunków przez bank spółdzielczy w banku zrzeszającym, na których gromadzone są środki pieniężne stanowiące rezerwę obowiązkową oraz środki stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych, wynikający z obowiązujących przepisów prawa, rachunki bankowe banków spółdzielczych przeznaczone na gromadzenie rezerwy obowiązkowej oraz środków stanowiących pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych powinny być wyłączone z obowiązku raportowania na potrzeby Systemu Informacji Finansowej. Obecnie proponowane rozwiązanie wprowadza bowiem nieuzasadniony dualizm – odmiennie traktuje rachunki banków prowadzone przez NBP aniżeli rachunki

¹⁷ T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 842 ze zm.

banków spółdzielczych prowadzone przez bank zrzeszający, mimo że służą one tym samym celom, a ich prowadzenie odpowiednio przez NBP bądź bank zrzeszający wynika z obowiązujących przepisów prawa.

Podobnie należy ocenić sytuację w przypadku pozostałych rachunków bieżących prowadzonych dla banków spółdzielczych przez bank zrzeszający, za których pośrednictwem banki działające w formie spółdzielni przeprowadzają swoje rozliczenia pieniężne. Skoro nie podlegają obowiązkowi raportowania rachunki bieżące banków prowadzone przez NBP, na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy o NBP, nie powinny podlegać raportowaniu również i rachunki bieżące zrzeszonych banków spółdzielczych służące prowadzeniu rozliczeń pieniężnych tych banków.

Należy również zauważyć, że w świetle projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej literalna wykładnia przyjętego rozwiązania nie daje podstawy dla wyłączenia z obowiązku raportowania lokat środków pieniężnych stanowiących depozyty międzybankowe, będące podstawowym instrumentem rynku międzybankowego, na którym banki pożyczają sobie wzajemnie i lokują płynne środki, które zdeponowane są na ich rachunkach.

Depozyt międzybankowy stanowi transakcję finansową, w której jeden bank udziela, a drugi bank przyjmuje określoną kwotę środków pieniężnych, na określony czas i w zamian za określone z góry, odpowiednie oprocentowanie. Z tytułu depozytów międzybankowych nie są zawierane odrębne umowy w formie pisemnej, a potwierdzeniem odpowiednio udzielenia oraz przyjęcia depozytu jest wymiana komunikatów w systemie SWIFT. Jeżeli bank udzielający depozytu międzybankowego posiada w banku zaciągającym taki depozyt rachunek bankowy prowadzony w tej samej walucie co depozyt, w takiej sytuacji bank przyjmuje depozyt międzybankowy w ramach umowy rachunku bankowego bieżącego. Natomiast jeżeli bank udzielający depozytu międzybankowego nie posiada w banku przyjmującym bieżącego rachunku bankowego prowadzonego w tej samej walucie co depozyt, wówczas bank przyjmuje depozyt międzybankowy w ramach odrębnej umowy rachunku terminowego. Bank, który przyjął depozyt międzybankowy, wykorzystuje przyjęte środki pieniężne w ramach własnych potrzeb gospodarczych, a w szczególności udziela z tych środków lokat bankowych, utrzymuje je na własnych rachunkach w innych bankach czy też wykorzystuje środki na inne cele związane z zarządzaniem własną płynnością. Tym samym bank rozporządza oddanymi mu na przechowanie środkami pieniężnymi zgromadzonymi w ramach umowy rachunku bieżącego lub w ramach umowy rachunku terminowego.

W związku z powyższym rachunek, na którym bank przechowuje zaciągnięte (przyjęte) depozyty międzybankowe, będzie traktowany jako rachunek w rozumieniu ustawy o Systemie Informacji Finansowej. Wskazany przez ustawodawcę unijnego cel wdrażanego rozwiązania to przeciwdziałanie praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. Prawodawca unijny przyznał państwom członkowskim kompetencję do określenia informacji, których gromadzenie będzie nie tylko przydatne, lecz także, co istotne, proporcjonalne w osiąganiu celu, jakim jest umożliwienie miarodajnej identyfikacji beneficjentów rzeczywistych przepływów pieniężnych. W związku z tym, mając na uwadze, że w przypadku rachunków banków przeznaczonych do gromadzenia zaciągniętych depozytów międzybankowych posiadaczem jest inny bank, ustawodawca krajowy powinien

niewątpliwie w ramach posiadanego uprawnienia dokonać oceny przydatności i potrzeby raportowania tego rodzaju rachunków w kontekście celów realizowanych przez projektowaną ustawę. Gdyby jednak projektodawca uznał, że objęcie tego rodzaju rachunków jest zasadne z punktu widzenia przyjętej koncepcji, powinien rozważyć, czy w przypadku tych rachunków zasadne jest nakładanie na bank obowiązku przekazywania wszystkich wymaganych w projekcie ustawy informacji, w tym informacji obejmujących dane identyfikacyjne pełnomocników do rachunku, których może być bardzo wielu. Poza tym umocowani do dostępu do takiego rachunku pracownicy banku mogą się często zmieniać. Ocena ta powinna prowadzić do wniosku, że tego rodzaju rachunki nie powinny podlegać obowiązkowi raportowania, a z pewnością nie powinny być przekazywane wszelkie wymagane informacje o rachunku, w kontekście celów, jakie realizować ma ustawa.

Należy również wskazać na rachunki typu loro, stanowiące rachunki depozytowe prowadzone w danym banku dla innych banków krajowych lub zagranicznych. W świetle projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej literalna wykładnia przyjętego rozwiązania nie daje podstawy dla wyłączenia z obowiązku raportowania tego rodzaju rachunków.

Oprócz rachunku loro wyróżnia się rachunek nostro. Określenie rachunku jako loro czy nostro zależy od tego, czy definiuje się go z punktu widzenia banku, który prowadzi rachunek, czy z punktu widzenia banku, dla którego prowadzony jest ten rachunek. Dany bank określa zatem rachunek jako loro (bądź stosuje określenie vostro), jeżeli chodzi o rachunek innego banku, który prowadzi w swoich księgach, a zatem rachunek innego banku krajowego bądź zagranicznego. Natomiast rachunek nostro to rachunek, który dany bank otwiera w innych bankach krajowych lub zagranicznych¹⁸. Rachunki loro/nostro umożliwiają prowadzenie rozliczeń z tytułu różnych transakcji bankowych w obrocie międzynarodowym, aby móc rozliczyć płatności w walucie, w której bank nie jest bezpośrednim uczestnikiem danego systemu rozliczeniowego. Posiadanie przez dany bank rachunku nostro w określonej walucie, w banku będącym bankiem korespondentem, umożliwi rozliczenie płatności w tej walucie kierowanej do dowolnego banku na świecie. Na rachunkach nostro banki gromadzą wpływy na swoją rzecz oraz na rzecz swoich klientów, a także realizują własne transakcje oraz transakcje swoich klientów do dalszego rozliczenia. Rozliczenia transakcji na rachunkach loro/nostro są bezgotówkowe, a dyspozycje do wykonania odpowiednich rozliczeń są przesyłane za pośrednictwem komunikatów SWIFT. Rachunki loro i nostro stanowią zatem pewien rodzaj powiązań dwustronnych między bankami dla rozliczeń międzynarodowych – polskie banki prowadzą rachunki loro dla innych banków krajowych lub zagranicznych (na potrzeby przeprowadzania rozliczeń w złotych), inne banki prowadzą dla banków krajowych rachunki nostro, zazwyczaj w walucie kraju, w którym prowadzony jest rachunek¹⁹. Współpracujące

¹⁸ T. Kaczmarek [w:] *Handel międzynarodowy: Zarządzanie ryzykiem. Rozliczenia finansowe*, Warszawa 2008, s. 115, wskazuje, że w planie kont każdego banku używane są określenia nostro „nasze u was” i loro „ich u nas”.

¹⁹ *Bankowość dla praktyków. Europejski Certyfikat Bankowca EFCB. Część I*, A. Adamus-Matuszyńska i in., Gdańsk–Katowice–Warszawa 2010, s. 312.

między sobą międzynarodowo banki, nazywające się bankami korespondentami, świadczą sobie zatem wzajemnie usługi i prowadzą rachunki banków korespondentów, niezbędnych do księgowania na nich wzajemnych rozliczeń z tytułu różnorodnych operacji bankowych, umożliwiając sobie wzajemnie włączenie w system rozliczeń międzybankowych krajowych i zagranicznych.

Rachunki loro prowadzone przez banki krajowe dla innych banków, instytucji kredytowych oraz banków zagranicznych, a także oddziałów banków zagranicznych położonych poza granicami RP, podlegają wyłączeniu z obowiązku raportowania do STIR na podstawie przepisów ordynacji podatkowej²⁰.

Bankowość korespondencyjna, zwłaszcza w kontekście współpracy transgranicznej między bankami, uznawana jest za jedną z form zagrożenia z punktu widzenia ryzyka prania pieniędzy. Niemniej jednak zauważyć należy, że bank musi spełnić szereg obowiązków w zakresie jej prowadzenia na etapie nawiązywania współpracy międzybankowej w ramach bankowości korespondencyjnej i przeprowadzić odpowiednie czynności określone w ustawie z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu²¹.

Podobnie jak i w przypadku rachunków, na których bank przechowuje zaciągnięte (przyjęte) depozyty międzybankowe, rachunek loro będzie traktowany jako rachunek w rozumieniu ustawy o Systemie Informacji Finansowej.

Prawodawca unijny, przyznając państwom członkowskim kompetencję do określenia informacji, których gromadzenie będzie przydatne i proporcjonalne w osiąganiu celu, jakim jest umożliwienie miarodajnej identyfikacji beneficjentów rzeczywistych przepływów pieniężnych, założył zatem, że ustawodawca krajowy dokona wszechstronnej oceny wszelkich rodzajów rachunków prowadzonych przez banki i przyjmie rozwiązanie uwzględniające rodzaj produktu czy usługi proponowanej przez bank. W przypadku rachunków loro ustawodawca krajowy powinien niewątpliwie w ramach posiadanego uprawnienia dokonać oceny przydatności raportowania tego rodzaju rachunków, a w razie przyjęcia, że istnieje taka potrzeba w kontekście celów, jakie realizować ma ustawa, ustalić, jakie informacje dotyczące rachunków loro będą miały znaczenie zgodnie z ich ustawowym przeznaczeniem.

²⁰ Rachunki loro podlegają wyłączeniu z obowiązku raportowania do STIR zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów, wyrażonym w piśmie z 27 kwietnia 2018 r. skierowanym do Związku Banków Polskich, podzielającym argumentację prawną wyrażoną przez ZBP w wystąpieniu z 28 lutego 2018 r., wskazującym na zasadność tego wyłączenia, tak [w:] *Wyjaśnienia Rady Prawa Bankowego w zakresie interpretacji ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawy Split Payment, ustawy SP)*, https://www.pkobp.pl/media_files/b34950de-0fc3-4a3b-81e7-7f0348cc4eea.pdf [dostęp: 21 marca 2022 r.].

²¹ T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 593 ze zm. Zob. P. Chodnicka, *Pranie pieniędzy. Regulacje i ryzyko sektora bankowego*, Warszawa 2015, s. 277–284. W opublikowanej 17 lipca 2019 r., zgodnie z art. 25 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, krajowej ocenie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu nie wskazuje się bankowości korespondencyjnej jako produktów czy usług, które mogą być wykorzystywane w Polsce do popełniania tego rodzaju przestępstw. Krajowa ocena ryzyka dostępna jest na stronie internetowej Ministerstwa Finansów, <https://www.gov.pl/web/finanse/krajowa-ocena-ryzyka-prania-pieniedzy-oraz-finansowania-terroryzmu> [dostęp: 21 marca 2022 r.].

IV. Konkluzja

Niniejszy artykuł prezentuje jedynie kilka spośród wielu kwestii budzących wątpliwości w świetle przygotowanego projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej. Sytuacja, w których regulacja rodzi je w takiej ilości, nie powinna mieć miejsca. Przepisy prawa stanowiące podstawę prawną, z której wynika zobowiązanie banku do udostępnienia informacji stanowiących tajemnicę bankową, mają zawsze charakter wyjątku od zasady, jaką jest zachowanie tajemnicy bankowej. Podlegają one ściślejszej wykładni językowej. Wykładnia tego rodzaju przepisów prawa nie powinna wywoływać jakichkolwiek wątpliwości co do zakresu ciążącego na banku obowiązku udostępnienia informacji chronionych tajemnicą bankową. Ich treść nie może prowadzić do przyznania jakiegokolwiek podmiotowi uprawnienia do uzyskania informacji w zakresie nadmiarowym – szerszym aniżeli wynikałoby to z celu wprowadzonego ustawą rozwiązania. Nie ma przy tym znaczenia, że w art. 29 projektowanej ustawy przyjęto, iż do przekazywania informacji o rachunku do STIR, ze STIR do SInF oraz do udostępniania informacji o rachunku z SInF podmiotom uprawnionym w trybie i zakresie przewidzianym ustawą nie stosuje się przepisów regulujących ograniczenia udostępniania danych objętych tajemnicami ustawowo chronionymi.

W związku z tym ustawodawca krajowy, dążąc do realizacji obowiązku implementacji prawa unijnego do polskiego porządku prawnego, w szczególności regulacji służących zapobieganiu wykorzystywania systemu finansowego do prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, powinien zapewnić właściwą ich treść – zadbać o to, by ostateczne określenie obowiązków podmiotów zobowiązanych do udostępniania informacji na podstawie ustawy o Systemie Informacji Finansowej nie następowało poprzez niewłaściwą w tym przypadku interpretację przepisów prawa w drodze wykładni celowości, zmieniającej literalne ich brzmienie.

Przedstawiona w niniejszym artykule problematyka rachunków prowadzonych przez banki dla innych banków, w kontekście rozwiązań proponowanych przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w projekcie ustawy o Systemie Informacji Finansowej, wskazuje na bardzo szerokie zakreślenie zakresu informacji udostępnianych przez bank w ramach realizacji obowiązku przekazywania danych do Systemu Informacji Finansowej, co do zasady niezależnie od rodzaju rachunków, podstawy ich otwarcia, celu prowadzenia oraz podmiotów będących ich posiadaczami. Przewidziane w projekcie ustawy wyłączenia są nieliczne. Nie sposób zrozumieć stanowiska projektodawcy co do wyboru rachunków wykluczonych z obowiązku raportowania przy uwzględnieniu tych, które takiemu obowiązkowi podlegają. Jednocześnie zauważyć należy, że w przypadku każdego z rachunków, których mają dotyczyć informacje podlegające przekazaniu do Systemu Informacji Finansowej, zakres danych wyznacza art. 12 projektu ustawy, bez uwzględnienia specyfiki rozwiązań w odniesieniu do poszczególnych rodzajów rachunków. Zaproponowana konstrukcja rozwiązania przyjętego w projekcie jest niewątpliwie niewłaściwa w kontekście celów, jakie realizować ma projektowana ustawa, przy uwzględnieniu przydatności przekazywanych informacji i ich istotności dla miarodajnej identyfikacji beneficjentów rzeczywistych rachunków czy też umów o udostępnienie skrytki sejfowej bądź o przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych.

Projektowane rozwiązanie nie zawiera spójnego katalogu rachunków oraz umów, o których mowa w zdaniu poprzednim, podlegających regulacjom projektowanej ustawy. Nie uwzględnia ono, w zakresie rodzaju przekazanych informacji, odrębności poszczególnych produktów bankowych, zarówno w kontekście podmiotowym, jak i przedmiotowym, wywołując w konsekwencji szereg wątpliwości.

Bibliografia

Literatura przedmiotu

- Bankowość dla praktyków. Europejski Certyfikat Bankowca EFCB. Część I*, Adamus-Matuszyńska A. i in., Gdańsk–Katowice–Warszawa 2010.
- Chodnicka P., *Pranie pieniędzy. Regulacje i ryzyko sektora bankowego*, Warszawa 2015.
- Gogol M., *STIR – nowe narzędzie do walki z wyłudzeniem VAT*, MOPOD 2019, nr 5.
- Kaczmarek T., *Handel międzynarodowy: Zarządzanie ryzykiem. Rozliczenia finansowe*, Warszawa 2008.
- Ordynacja podatkowa. Komentarz aktualizowany*, red. L. Etel, LEX 2021.
- Szymanek P., *Wpływ utworzenia Systemu Informacji Finansowej (SInF) na zwiększenie nadzoru nad płatnikami*, PP 2021, nr 9.

Akty prawne UE

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.Urz. UE L 141 z 5 czerwca 2015 r., s. 73; Dz.Urz. UE L 156 z 19 czerwca 2018 r., s. 43 oraz Dz.Urz. UE L 334 z 27 grudnia 2019 r., s. 155).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE (Dz.Urz. L 156 z 19 czerwca 2018 r., s. 43).

Akty prawne RP

- Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2439 ze zm.).
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.).
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2027 ze zm.).
- Ustawa z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 456 ze zm.).
- Ustawa z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 842 ze zm.).
- Ustawa z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 593 ze zm.).

Pozostałe dokumenty

- Projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12341005/katalog/12744273#12744273> (wnioskodawca Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, druk nr UC66).
- Uzasadnienie projektu ustawy o Systemie Informacji Finansowej, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12341005/12744273/12744274/dokument477668.pdf>.
- Wyjaśnienia Rady Prawa Bankowego w zakresie interpretacji ustawy z 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawy Split Payment, ustawy SP), https://www.pkobp.pl/media_files/16cd1a-55-743d-42dc-b0b6-008330d294f1.pdf.
- Krajowa ocena ryzyka prania pieniędzy, Warszawa 2019, <https://www.gov.pl/web/finansse/krajowa-ocena-ryzyka-prania-pieniedzy-oraz-finansowania-terroryzmu>.
- Stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, <https://zpp.net.pl/komentarz-zp-p-ws-systemu-informacji-finansowej/>.
- Opinia Rady Legislacyjnej z 22 stycznia 2021 r. o projekcie ustawy o Systemie Informacji Finansowej (opracowana na podstawie projektu opinii przygotowanego przez prof. dra hab. Antoniego Hanusza), <https://www.gov.pl/web/radalegislacyjna/opinia-z-22-stycznia-2021-r-o-projekcie-ustawy-o-systemie-informacji-finansowej>.